

végzés

Elsőfok: Járásbíróság 2015. július 10-én, nyilvános tárgyaláson meghozott 5.B.4/2013/193. számú ítélet

Másodfok: Törvényszék 2016. május 18-án, nyilvános tárgyaláson meghozott 14.Bf.900/2015/24. számú ítélete

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője:... II. rendű terhelt meghatalmazott védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I.

[1] A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt **I. rendű** és társai ellen indított büntető ügyben a Miskolci Járásbíróság - megismételt eljárásban - a 2015. július 10-én meghozott és kihirdetett 5.B.4/2013/193. számú ítéletében ... **II. rendű** terheltet bűnösnek

mondta ki 2 rendbeli súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], nagyobb kárt okozó csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont].

- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül - 4 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Emellett 5.100.000 forint vagyonekobzást rendelt el vele szemben. A terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította. Megállapította, hogy a II. rendű terhelt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A Szerencsi Városi Bíróság B.283/2004/38. számú ítéletével kiszabott - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - 6 hónap börtönbüntetés utólagos végrehajtását elrendelte.

A II. rendű terheltet a 3 rendbeli nagyobb kárt okozó csalás büntettének vádja [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] alól felmentette.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

- [3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész ... II. rendű terhelt terhére részbeni felmentése miatt, bűnösségének megállapítása végett, téves jogi minősítés miatt, továbbá a büntetés súlyosítása végett, míg ... II. rendű terhelt védője felmentésért, a tényállás iratellenesség miatti téves megállapítása és az indokolási kötelezettség hiányossága miatt jelentett be fellebbezést.

- [4] A Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. május 18-án tartott nyilvános tárgyaláson meghozott és kihirdetett 14.Bf.900/2015/24. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét ... II. rendű terhelt tekintetében az alábbiak szerint változtatta meg:

... II. rendű terhelt cselekményeit zsarolás büntettének [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], költségvetési csalás büntettének - mint közvetett tettes [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], felbujtóként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntettének - melyből 1 rendbeli közvetett tettesként, 2 rendbeli felbujtóként elkövetett [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] minősítette.

A Szerencsi Városi Bíróság B.283/2004/38. számú ítéletével kiszabott - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - 6 hónap börtönbüntetés utólagos végrehajtásának elrendelésére vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzte.

... II. rendű terhelt szabadságvesztés büntetését 3 évre enyhítette. Rendelkezett a nyomozás során zár alá vett ingatlanok zár alá vételének feloldásáról. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

- [5] A jogerős ítéletben megállapított tényállás II/B. pontja szerint ... II. rendű terhelt **tanú 1** részére felajánlotta, hogy segít neki jelzáloghitelt felvenni, amit azzal indokolt, hogy annak összege a **város 1** ház vételárának a kifizetéséhez még szükséges, továbbá a közreműködéséért neki jár. A jelzáloghitelt **tanú 1** a **bank 1 város 2** fiókjától igényelte meg 2.000.000 forint összegben 2007. január 5-én.
- A hitel folyósításra került. **tanú 1** annak teljes összegét az általuk vásárolt ház vételárának kifizetése céljából, valamint a segítsége fejében átadta ... II. rendű terheltnek.
- [6] A személyi kölcsön ingatlanfedezettel került folyósításra **tanú 1** részére 240 hónap futamidő meghatározásával, 2027. január 5. lejáratú idő kikötésével.
- tanú 1** a jelzáloghitel fedezeteként a hamis szerződés megkötésével az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint tulajdonába került **cím 1** ingatlant ajánlotta fel, ezért a hitel folyósításakor a ... számú bejegyző határozattal a **bank 1 város 2** fiókja az ... hrsz.-ú ingatlanon 12.919 CHF, azaz 2.000.000 forint összeggel - a már korábban bejegyzett 2.400.000 forint otthonteremtési támogatás fedezetén túl - újabb jelzálogjogot alapított.
- [7] A ténylegesen 2.050.000 forint forgalmi értékű, **tanú 2** birtokában és tulajdonában álló ingatlant ... II. rendű terhelt felhívására és közreműködésével a két ügylet eredményeként 4.400.000 forint összegű jelzáloggal terhelték meg akként, hogy II. rendű terhelt felhívására **tanú 1** a hamis szerződés benyújtásával tévedésbe ejtette a pénzügyi intézetet, a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adataival igazolva azt a valótlan tény, hogy a fedezetként felajánlott lakóház az ő ½-ed részbéli tulajdona.
- [8] A 2.000.000 forint személyi kölcsönt sem ... II. rendű terhelt, sem **tanú 1** nem törlesztette. Ilyen szándékuk már a kölcsönfelvétel időpontjában sem volt. **tanú 1** és élettársa a kölcsön törlesztéséhez szükséges megfelelő jövedelemmel sem rendelkezett.
- [9] A teljesítés elmaradása miatt 2007. június 7-én az ügylet a bank részéről felmondásra került.
- ... II. rendű terhelt a **bank 1 város 2** fiókjának 2.000.000 forint összegű kárt okozott, amely nem térült meg. A Bank a büntetőeljárás során polgári jogi igényt nem érvényesített. A követelést 2016. február 1-jén 2.013.140 forint összegben tartotta nyilván.

II.

- [10] A bíróság jogerős ítélete ellen ... II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A védő kizárólag a tényállás II/B. pontjában foglalt, felbujtóként elkövetett, nagyobb kárt okozó csalás büntettének anyagi jogi minősítését támadta. Álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság akkor, amikor sértettként a **bank 1**ot jelölte meg, amely a követelését nem tudta érvényesíteni, mivel az időközben elévült. Az indítvány szerint a valóság az, hogy

a **bank 1** egyáltalán nem szenvedett sérelmet, mivel az általa nyújtott kölcsön fedezetül jelzálogjogot jegyeztetett be a kérdéses ingatlanokra és lehetősége nyílt volna bármikor a követelésének érvényesítésére. Azt követően, hogy a kölcsönszerződést nem teljesítés okán felmondta, öt éven keresztül joga és lehetősége lett volna a kölcsönösszeg erejéig az őt megillető zálogtárgyból, mint fedezetből kielégítést nyerni. Ezt a bank a saját hibájából nem tette meg. A jelzálogjog ugyan még a mai napig rajta van az ingatlanon, de a követelés öt év elteltével elévült. Erről a II. rendű terhelt nem tehet. Ebből pedig az állapítható meg, hogy az ügynek nincs valós sértettje. A bank vesztesége kizárólag saját magatartásának köszönhető.

- [11] A védő ezért a II. rendű terhelt felmentését indítványozta az ellene nagyobb kárt okozó csalás büntette miatt emelt vád alól.
- [12] A Legfőbb Ügyészség a BF.1192/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a károkozás - mint a csalás szükséges tényállási eleme - megvalósul abban a pillanatban, amikor visszafizetési képességet illető megtévesztettség miatt a pénzüintézet a hitelt folyósította. Ekkor a kár bekövetkezik és a csalás befejezetté válik. A II. rendű terhelt (illetve **tanú 1**) által megvalósított cselekmény jogi megítélése szempontjából nem jelentős az a körülmény, hogy a pénzüintézet az elévülési időn belül e jelzálogtárgyból nem kísérelte meg kielégíteni a követelését.
- [13] A Legfőbb Ügyészség szerint II. rendű terhelt terhére a felbujtóként elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette abban az esetben is megállapítható lenne, ha a bank az ingatlanból a követelését - az adott ingatlanon fennálló tényleges tulajdoni viszonyok ellenére - eredményesen ki tudta volna elégíteni, s csupán azt lehetne további tényként rögzíteni, hogy a sértett pénzüintézet kára (részben) megtérült.
- [14] Minderre figyelemmel az ügyben hozott első-, és másodfokú határozat ... II. rendű terhelt tekintetében történő hatályában fenntartását indítványozta.

III.

- [15] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen eljárva - az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítvány tartalma szerinti - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.
- [16] Ennek eredményeként a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1.

[17] A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek szerint nyílik lehetőség. A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására ennél fogva nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs törvényes lehetőség.

[18] A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot - az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Erre tekintettel eljárását a tényállás II/B. pontjában meghatározott, s csalás büntettként értékelt cselekmény vizsgálatára koncentrált.

2.

[19] A Kúria megállapítása szerint a másodfokú bíróság hibátlan indokolását adta annak, hogy a II/B. tényállási pontban írt cselekmény tekintetében miért állapítható meg ... II. rendű terhelt szándékos magatartása, s ezáltal bűnössége a csalás bűncselekményében.

[20] A csalást [Btk. 373. § (1) bekezdés] az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

A felülvizsgálat során irányadó történeti tényállásban a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme beazonosítható.

[21] A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. A tévedésbe ejtés a valónak és a valótlannak a felcserélése. A valótlanságnak valóságként feltüntetése, vagy a valóságnak más színben beállítása. Ennek eredményeként a passzív alanyban tévedés alakul ki. A tévedést a tettes idézi elő aktív magatartásával - szóban, írásban -, de nem kizárt a mulasztás sem.

[22] A csalás akkor tényállásszerű, ha a tévedésbe ejtésre vagy a tévedésben tartásra a jogtalan haszonszerzés célzatával kerül sor. A jogtalan haszonszerzés, mint célzat az elkövetőnek a tényállásban megkövetelt célja, amelynek az elkövetési magatartás tanúsításakor kell fennállnia.

[23] A célzatnak nem kell a kár okozására irányulnia, a törvény ugyanis a kárt nem mint célt, hanem mint eredményt jelöli meg. Az elkövető tudatának azt kell átfognia, hogy a megtévesztés folytán a sértett vagyonában értékcsökkenés következik be. Megjegyzi a Kúria, hogy ilyen ügyekben az elkövető általában közömbös az elkövetési

magatartásának tanúsításakor előre látott kár bekövetkezése iránt. Nem ez irányítja a tettet, hanem a remélt haszon elérése.

- [24] A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele.
- [25] A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a tévedést. Ehhez képest arra alkalmasnak és szándékosnak kell lennie. A tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell lennie. Csalás esetében ugyanis a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza.
- [26] A védő felülvizsgálati indítványában előterjesztett kifogásra figyelemmel, a kár bekövetkezése kapcsán a Kúria rámutat arra, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlatnak megfelelően állapította meg, hogy a kár ténylegesen akkor következett be, amikor a sértett pénzügyi intézet a megtévesztés hatására a kölcsönt **tanú 1** részére - akit a II. rendű terhelt jogtalan haszonszerzés végett vett rá a személyi kölcsön igénylésére akként, hogy a hitelt nyújtó pénzügyi intézetet a valótlan tartalmú tulajdoni lap benyújtásával megtévesztette - folyósította. Miután a 2.000.000 forint kölcsönt a **bank 1** kiutalta, a kár a bank vagyonában bekövetkezett, így a csalás sértettje a **bank 1**. Ekként pedig a felvett kölcsön összege azonos a bekövetkezett kár mértékével.
- [27] A haszon tényleges realizálása a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös. A kár bekövetkezése az a tényállási elem, amely által a csalás befejezetté válik akkor is, ha a hasznot az elkövető (vagy bárki más) nem, vagy még nem szerezte meg.
- [28] A másodfokú bíróság kifogástalan indokát adta annak, hogy **tanú 1** a kölcsön fedezetét illetően - a II. rendű terhelt felhívására - a hitelintézetet az érvénytelen adás-vételi szerződéssel tulajdonába került ingatlan felajánlásával megtévesztette. A kölcsönfelvétel időpontjában visszafizetési szándéka nem volt, a törlesztést meg sem kezdte.
- [29] A jogtalan haszon a II. rendű terhelnél realizálódott, miután **tanú 1** a kölcsön összegét neki átadta.
- [30] A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra is, hogy a felbujtó büntethetőségét nem érinti, ha a tettesi alapcselekmény elkövetője - mint jelen ügyben **tanú 1** - meg nem vádolt személy [3/2011. (X.14.) Büntető Jogegységi Határozat].
- [31] A Kúria végül a felülvizsgálati indítványban kifejtett védői érvelésre figyelemmel rögzíti, hogy jelen ügyben nem a **bank 1** eljárása, magatartása képezte a vizsgálat tárgyát. Amint arra a Legfőbb Ügyészség is helyesen mutatott rá átiratában, a ... II. rendű terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben irreleváns, hogy a bank a követelését (veszteségét) a fennálló jelzálogjoga alapján nem érvényesítette. Jelen tényadatok mellett ugyanis a

bűncselekmény a kölcsön folyósításával - a kár bekövetkezésével - befejeződött.

- [32] Ezen indokokra figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a terhelt bűnösségének a megállapítására a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott II/B. tényállási pontban rögzített cselekményben a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor.
- 3.
- [33] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a jogerős ítéletben kiszabott büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés a fentiek szerint törvényes és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [34] Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - ... II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [35] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. május 3.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
Lévai Viktória
tisztviselő